

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 12. maj 2010

Sag 338/2009

(2. afdeling)

Rigsadvokaten

mod

T1

(advokat Michael Juul Eriksen, beskikket)

og

T2

(advokat Lars Henriksen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Københavns Byret den 6. februar 2009 og af Østre Landsrets 1. afdeling den 27. oktober 2009.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Per Sørensen, Peter Blok, Poul Søgaard, Poul Dahl Jensen og Henrik Waaben.

Påstande

Dommen er anket af anklagemyndigheden med påstand om domfældelse i forhold 2, dog alene for de slag og spark, som blev tildelt A i begivenhedsforløbets tredje fase, og således at forholdet henføres under straffelovens § 245, stk. 1, for T1s vedkommende tillige § 247, stk. 1.

T1 og T2 har påstået ankesagen afvist, subsidiært stadfæstelse af landsrettens dom.

Anbringender

Anklagemyndigheden har over for de tiltaltes afvisningspåstand anført, at der ikke er væsentlig tvivl om det faktum, som Højesteret skal bygge sin vurdering på. Højesteret kan derfor på

baggrund af det bevismæssige grundlag, der er fastslået af Østre Landsret, prøve, om straffelovens § 13, stk. 2, har været anvendt korrekt, jf. retsplejelovens § 933, stk. 2, sammenholdt med § 912, stk. 1, nr. 3.

Anklagemyndigheden har til støtte for sin anke anført, at de tiltalte, der for så vidt angår tredje fase af forløbet i såvel byretten som landsretten alene er frifundet i kraft af de særlige afstemningsregler i retsplejelovens § 891, stk. 4, og § 931, stk. 2, har begået handlinger, som ligger klart uden for straffelovens § 13, stk. 2. Volden i tredje fase havde således karakter af kontrolleret afstraffelse.

T1 og T2 har til støtte for deres afvisningspåstand anført, at spørgsmålet om anvendelse af straffelovens § 13, stk. 1 eller 2, i realiteten angår bevisbedømmelse og ikke retsanvendelse, og at sagen derfor ikke er omfattet af Højesterets prøvelsesadgang efter retsplejelovens § 933, stk. 2, jf. § 912, stk. 1, nr. 3. Dommen er resultatet af nævningernes konkrete bevisbedømmelse og af de afstemningsregler, der efter retsplejelovens § 891, stk. 4, og § 931, stk. 2, finder anvendelse i nævningesager.

Til støtte for deres subsidiære påstand om stadfæstelse af landsrettens dom har T1 og T2 anført, at prøvelsen af, om straffelovens § 13, stk. 1 eller 2, kan anvendes, skal ske på grundlag af det bevisresultat, som er lagt til grund af de 4 nævninger, som anså forholdet for straffrit efter straffelovens § 13, stk. 2. De har bestridt, at det efter disse nævningers bevisresultat kan lægges til grund, at tredje fase af forløbet havde karakter af ”kontrolleret afstraffelse” af A, idet det ikke kan lægges til grund, at også mindretallet anså denne for pacificeret i tredje fase. De er derfor straffri i medfør af straffelovens § 13, stk. 1, subsidiært stk. 2.

Personlige oplysninger

T1 er flere gange dømt for alvorlig personfarlig kriminalitet, senest ved Vestre Landsrets dom af 18. september 2002 med en fællesstraf af fængsel i 4 år for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 247, stk. 1.

T2 er blandt andet straffet ved Københavns Byrets dom af 14. juni 2007 med betinget fængsel i 14 dage med en prøvetid indtil den 16. juni 2009 for overtrædelse af lovgivningen om eufo-

riserende stoffer. Han er endvidere i 2008 og 2009 idømt bøder for overtrædelse af samme lovgivning.

Højesterets begrundelse og resultat

Højesteret finder, at det følger af retsplejelovens § 933, stk. 2, jf. § 912, stk. 1, nr. 3, at anke til Højesteret kan støttes på, at bestemmelserne i straffelovens § 13 om nødværge m.v. er anvendt urigtigt, og at dette gælder i nævningsager på samme måde som i domsmandssager, jf. herved Højesterets dom i Ugeskrift for Retsvæsen 2007 s. 2219. Højesterets prøvelse skal imidlertid ske ud fra de faktiske omstændigheder, som er lagt til grund af landsretten (det flertal eller mindretal, hvis retsanvendelse anfægtes). De tiltaltes afvisningspåstand tages herefter ikke til følge.

Det fremgår af landsrettens præmisser, at samtlige nævninger og dommere tiltræder, at episoden er forløbet i tre faser som beskrevet af byretten. Den tredje fase er af byretten beskrevet således, at episoden – efter at T1 havde fravristet A hans kniv og havde tildelt ham tre stik med kniven og efter yderligere kamp – endte med, ”at de tiltalte T1 og T2 tildelte den nu stærkt blødende og delvist liggende tiltalte A flere hårde spark og slag.”

Højesteret finder ikke grundlag for at tilsidesætte landsrettens vurdering, hvorefter de slag og spark, som T1 og T2 tildelte A i episodens sidste fase, ikke kan anses for udført i nødværge, jf. straffelovens § 13, stk. 1.

Tre dommere – Per Sørensen, Poul Dahl Jensen og Henrik Waaben – udtaler herefter vedrørende straffelovens § 13, stk. 2:

Episoden, der førte til tiltalen mod T1 og T2, indledtes med, at A, som de tiltalte ikke kendte, helt umotiveret angreb dem med en kniv og tildelte T1 tre knivstik. De tre faser, som landsretten har opdelt episoden i, varede i alt mindre end 50 sekunder og forløb uden afbrydelse, indtil de tiltalte forlod stedet.

Vurderingen af, om den udøvede vold i tredje fase af forløbet kan anses for rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk eller ophidselse, og om volden dermed er straffri efter straffelovens § 13, stk. 2, er en skønsmæssig vurdering på baggrund af det samlede forløb.

Efter det oplyste om indledningen til og forløbet af episoden finder vi ikke grundlag for at fastslå, at den vurdering af voldsudøvelsen i tredje fase, som det frifindende mindretal i landsretten har foretaget, er udtryk for urigtig anvendelse af loven.

Vi stemmer derfor for at stadfæste landsrettens dom.

Dommerne Peter Blok og Poul Søgaard udtaler:

Vi finder, at den vold, som T1 og T2 udøvede i episodens tredje fase, ikke kan anses for rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk eller ophidselse, og vi finder derfor ligesom byrettens og landsrettens flertal, at denne vold ikke er straffri i medfør af straffelovens § 13, stk. 2. Vi er af de grunde, der er anført af byrettens flertal, enige i, at den udøvede vold må anses for omfattet af straffelovens § 245, stk. 1.

Ved strafudmålingen kan det ikke lægges til grund, at skaden på As milt er forårsaget af den vold, der blev udøvet i episodens tredje fase. Det må samtidig lægges til grund, at der foreligger formildende omstændigheder som nævnt i straffelovens § 82, nr. 3 og 5. Efter en samlet vurdering finder vi herefter, at T1, som tidligere er straffet gentagne gange for voldskriminalitet, bør straffes med fængsel i 4 måneder, og at T2 i medfør af straffelovens § 61, stk. 2, jf. § 89, bør idømmes en fællesstraf af fængsel i 3 måneder, der tillige omfatter den betingede straf af fængsel i 14 dage idømt ved dommen af 14. juni 2007.

Afgørelsen træffes efter stemmeflertallet.

Højesteret stadfæster herefter dommen.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.